

Bölüm 4

KAMU BORÇLARI İKTİSADİ BÜYÜME İLİŞKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Kemal ERKİŞİ¹

GİRİŞ

Borçlanma, iktisadi hedeflere ulaşmak için yeterli kaynağa sahip olmayan ülkeler açısından temel bir finansal kaynaktır. Borçlanma devlet ya da özel sektör aracılığıyla gerçekleştirilebildiği gibi yurtiçi ya da yurtdışı devletlere ya da kuruluşlara borçlanma şeklinde de gerçekleşebilir. Devlet tarafından ülke içinde ya da dışında bulunan kamu kurumlarına, özel kurum ve kuruluşlara ya da bireylere borçlu olunan para miktarını temsil eden kamu borcu, hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde gerek politikacılar gerekse yatırımcılar tarafından yakından takip edilen bir makroekonomik göstergedir. Özellikle gelişmekte olan ülkelerin, iktisadi büyüme hedeflerini gerçekleştirmek için ihtiyaç duydukları finansal kaynakların görece sınırlı olması, bu ülkeleri hem iç hem dış borçlanma yoluna sevk etmektedir. İktisadi büyüme, hükümetlerin en temel makroekonomik hedeflerinden biri olduğu dikkate alındığında, kamu borcunun büyümeyi nasıl etkilediğinin sorgulanması, sürdürülebilir maliye politikaların oluşturulması açısından kritik bir öneme sahiptir.

Kamu borcu ve iktisadi büyüme arasındaki ilişki iktisatçılar tarafından üzerinde görüş birliğine varılmış bir konu değildir. Kamu harcamalarının borçlanarak finanse edilmesinin özellikle

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, IISBF, Uluslararası Ticaret Bölümü, kerkisi@gelisim.edu.tr

kamu borçlarında 1 birimlik artış, iktisadi büyüme 0,123 birim azaltmakta (c) İstihdam edilen iş gücünde 1 birimlik artış iktisadi büyüme 0,25 birim arttırmakta olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre Türkiye’de kamu borçları ile iktisadi büyüme arasında ters yönlü bir ilişki olduğu kamu borçlarındaki artışın iktisadi büyüme olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Yatırımların toplam talebin bir parçası olması ve iktisadi büyüme olumlu etkilemesi nedeniyle, sonraki çalışmalarda kamu borçları ile iktisadi büyüme arasındaki ilişkinin, kamu yatırımları kanalı ile incelenmesi konunu Türkiye özelinde anlaşılmasına ışık tutacağı kanaatindeyiz.

KAYNAKLAR

1. Abbas S.M.A. ve Christesen, J. E. (2007). The role of domestic debt markets in economic growth: An empirical investigation for low-income countries and emerging markets. *IMF Working Paper*, 07/127.
2. Aschauer, D. A. (1989). Is public expenditure productive? *Journal of Monetary Economics*, 23, 177-200.
3. Barro, R. J. (1979). On the determination of the public debt. *Journal of Political Economy*, 87, 940-971.
4. Barro, R. (1989). The Ricardian approach to budget deficits. *The Journal of Economic Perspectives*, 3(2), 37-54.
5. Bölükbaş, M. T., Bölükbaş, M. ve Topal, M. H. (2018). Kamu borç yükündeki artışlar ekonomik büyüme azaltır mı? PIIGS ülkeleri ve Türkiye için karşılaştırmalı bir analiz. İsmail Şiriner ve Zişan Yardım Kılıçkan (Ed.) *Institutions Development & Economic Growth* içinde, IJOPEC Publication.
6. Cecchetti, S. G., Mohanty, M. S. ve Zampolli, F. (2011). The real effects of debt. *BIS Working Paper*, No:352.
7. Checherita, C., ve P. Rother. (2010). The impact of high and growing public debt on economic growth: An empirical investigation for the Euro area. *European Central Bank Working Paper Series*, No. 1237.
8. Checherita-Westphal, C., Hallett, A. H. ve Rother P. C. (2012). Fiscal sustainability using growth-maximising debt targets. *European Central Bank Working Paper Series*, No:1472.
9. Chowdhury, A. R. (2001). External debt and growth in developing countries: A sensitivity and causal analysis. *WIDER Discussion Paper*, No. 2001/95.
10. Cochrane, J. H. (2011a). Inflation and debt. *National Affairs*,), 56-78.
11. Cochrane, J. H. (2011b). Understanding policy in the great recession: Some unpleasant fiscal arithmetic. *European Economic Review*, 55(1), 2-30.

İktisat Araştırmaları

12. De Grauwe, P. (2011 May). The governance of a fragile eurozone. *CEPS Working Document*, No:346.
13. Dođanalp, N. (2015). Kamu i borcu ve büyüme ilişkisi. *Seluk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstits Dergisi*, 33, 181-188.
14. Devarajan, S., Swaroop, V. ve Zou, H. G. (1996). The composition of public expenditure and economic growth. *Journal of Monetary Economics*, 37, 313-344.
15. Diamond, P. (1965). National debt in A Neo- classical Growth Model. *American Economic Review*, 55(5), 1126-1150.
16. Eberhardt, M., Presbitero, A. F. (2015). Public debt and growth: Heterogeneity and non-linearity. *Journal of International Economics*, 97, 45-58.
17. ert, B. (2015). Public debt, economic growth and nonlinear effects: Myth or reality? *Journal of Macroeconomics*, 43, 226-238.
18. Elmendorf, D. W., ve Mankiw G. N. (1999). Government debt. in J. B. Taylor and M. Woodford (eds), *Handbook of Macroeconomics*, 1, 1615-1669.
19. Freeman, S.M., and Webber, D. J. (2009). Basic needs, government debt and economic growth. *The World Economy*, 32(6), 965-994.
20. Greiner, A. (2012). Debt and growth: Is there a non-monotonic relation? *Bielefeld University Working Papers in Economics and Management* 04.
21. Greiner, A.(2013). Sustainable public debt and economic growth under wage rigidity. *Metroeconomica*, 64(2), 272-292.
22. Grdal, T., ve Yavuz, H. (2015), Türkiye’de dış borlanma-ekonomik büyüme ilişkisi: 1990-2013 dnemi. *Maliye Dergisi*, 168, 154-169.
23. Gzel, S. ve etin, I. (2018). Gelişmiş ve ykselen ekonomilerde kamu borcu ve gsyih: mekansal ekonometri yaklaşımı. *Akademik Araştırmalar ve alışmalar Dergisi*, 10(19), 335-348.
24. Hausmann, R. ve Ugo P. (2011). Redemption or abstinence? Original sin, currency mismatches and counter cyclical policies in the new millennium. *Journal of Globalization and Development*, 2(1), 4.
25. Herndon, T., M. Ash, ve Pollin R. (2013). Does high public debt consistently stifle economic growth? a critique of Reinhart and Rogoff. *Cambridge Journal of Economics* 38(2) 257-279.
26. Krugman, P. (2010). Reinhart and Rogoff are confusing me. *New York Times*, August 11, 2010.
27. Kumar, M.S. ve Woo, J. (2010). Public debt and growth. *IMF Working Paper*, No: 174.
28. Minea, A., ve Rarent A. (2012). Is high public debt always harmful to economic growth? Reinhart and Rogoff and some complex nonlinearities. *Association Francaise de Cliometrie Working Papers* 8.
29. Modigliani, F. (1961). Long-run implications of alternative fiscal policies and the burden of the national debt. *Economic Journal*, 71(4), 730-755.
30. Panizza, U., Presbitero, A. F. (2013). Public debt and economic growth in advanced economies: A survey, *Swiss Journal of Economics and Statistics*, 149(2), 175-204.

İktisat Araştırmaları

31. Patillo, C., Romer, D. ve Weil, N. (2002). External debt and growth. *IMF Working Paper*, No: 69, International Monetary Fund: Washington DC.
32. Pattillo, C., Poirson, H., ve Ricci, L. (2011). External debt and growth. *Review of Economics and Institutions* 2(3): 1-30. Doi: 10.5202/rei.v2i3.45
33. Presbitero, A. F. (2005). The debt-growth nexus: a dynamic panel data estimation. *Quaderno di Ricerca* 43, Dipartimento di Economia, Università Politecnica delle Marche, Ancona, Italy.
34. Presbitero, A. F. (2012). Total public debt and growth in developing countries. *European Journal of Development Research*, 24, 606-626.
35. Puente-Ajovín, M. ve Sanso-Navarro, M. (2015). Granger causality between debt and growth: Evidence from OECD countries. *Int. Rev. Econ. Finance*, 35, 66-77.
36. Ramey, G. ve Ramey, V. A. (1995). Cross-country evidence on the link between volatility and growth. *American Economic Review*, 85(5), 1138-1151.
37. Reinhart, C. M., ve Rogoff, K. S. (2010). Growth in a Time of Debt. *American Economic Review: Papers and Proceedings* 100, 573-578.
38. Reinhart, C. M., Reinhart, V. R. ve Rogoff, K. S. (2012). Public Debt overhangs: Advanced-economy episodes since 1800. *Journal of Economic Perspectives*, 26(3), 69-86.
39. Schclarek, A. (2004). Debt and economic growth in developing and industrial countries. *Mimeo, Department of Economics, Lund University, Lund, Sweden*.
40. Shahor, T. (2018). The impact of public debt on economic growth in the Israeli economy, *Israel Affairs*, 24(2), 254-265.
41. Szabo, Z. (2013). The effect of sovereign debt on economic growth and economic development. *Public Finance Quarterly*, 58(3), 251-270.
42. řanlı, D., Songur, M. ve Muratođlu, Y. (2018). Kamu borcu ve enflasyonun büyüme üzerindeki etkisini yeniden gözden geçirmek. *Gümüřhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 9(23), 43-55.
43. Teles, V.K. ve Mussolini C. C. (2014). Public debt and the limits of fiscal policy to increase economic growth. *European Economics Review*, 66, 1-15.